

Марко Николић*

Значај изузимања судијских помоћника из режима државних службеника

Судијски помоћници имају статус државних службеника и на тај начин подлежу истом радноправном режиму као и запослени у органима државне управе, односно извршне власти. Поступак пријема судијског помоћника уређује актом¹ министар правде, по прибављеном мишљењу Високог савета судства. Министар правде одређује, такође након прибављања мишљења Високог савета судства, и мерила за одређивање броја судског особља, у које спадају и судијски помоћници.

Након прошлгодишњих уставних промена се приступило измени кореспондирајућих правосудних закона кроз које је омогућено да се измене које су донела нова уставна решења у домену правосуђа у потпуности примене у нашем правном систему. Положај судијских помоћника је остао суштински исти.

У стручној јавности је све заступљенији став да се мора изменити положај судијских помоћника. Тако се у Анализи положаја судијских помоћника коју је издала Београдска конференција правника наводи да убрајање судијских помоћника у категорију државних службеника ставља исте у надлежност извршне власти, што је противно основном принципу поделе власти.² Стефан Гојковић наводи да судијски помоћници чине посебну категорију запослених у правосуђу из разлога врсте посла који обављају, стога не могу спадати у државне службенике и да је потребно да се изместе из режима државних службеника. Такође наводи да Високи савет судства (уместо органа извршне власти) треба да доноси акте којима се уређује њихов положај, будући да судијски помоћници врше послове у судовима којима припада судска власт.³

---

¹ Правилник о мерилима за одређивање броја судског особља у судовима, *Службени гласник РС*, бр. 72/09 и 79/09.

² Београдска конференција правника, *Анализа положаја судијских помоћника у Републици Србији са препорукама за његово унапређење*, Београд 2019. године, 4, <https://bekop.rs/wp-content/uploads/2019/06/BEKOP-Analiza-polozaja-sudijских-pomocnika-u-Republici-Srbiji-sa-preporukama-za-njegovo-unapredjenje.pdf>, 02 септембар 2023. године.

³ Стефан Гојковић, „Ко су судијски помоћници у Републици Србији“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, 4/2022, Нови Сад 2022, 1136, https://zbornik.pf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2023/02/doi_10.5937-zrpfns56-41844.pdf, 02. септембар.2023. године.

Наведени проблем је препознат и од стране Владе Републике Србије, те је у Стратегији људских ресурса у правосуђу за период од 2022-2026. године,⁴ констатовано да је: *неодговарајући правни оквир за положај судијских помоћника, односно да је непримерено њихово изједначавање у звањима са државним службеницима у државној управи, упркос томе што судијски помоћници не раде на пословима државне управе, већ послове у вези са решавањем судских предмета.*

Судијски помоћници примарно обављају послове који се односе на сачињавање нацрта судских одлука. Под надзором судије за којег је судијски помоћник распоређен да ради, судијски помоћник ће, по правилу, сачинити комплетну судску одлуку коју ће поступајући судија прегледати, исправити, евентуално вратити на допуну, те тако финално сачињену одлуку потписати и наредити достављање исте странкама у поступку. Као што се и из приложеног може закључити рад судијског помоћника за странке, а тиме и за ширу јавност, остаје невидљив, а улога истог у писаној изради судских одлука је од великог значаја. Изузимање судијских помоћника из режима државних службеника би омогућило да правна регулатива осликава фактичко стање, односно да судијским помоћницима призна улогу важног субјекта у изради судских одлука, за разлику од садашњег законског положаја административног помагача.

Како се рад судијских помоћника најпре може упоредити са радом судија, свакако много више него са радом службеника неког органа управе, то сматрам да се у складу са тим треба и њихов положај регулисати. Највећи број изабраних судија долази из реда судијских помоћника управо из разлога што су ти кандидати током читаве своје професионалне каријере обављали посао који је у најближој вези са судијским позивом, те по правилу бивају најспособљенији за вршење судијске функције.

Изузимање из режима државних службеника би омогућило да се судијским помоћницима повећају зараде на начин који не би довео државу у ситуацију да мора повећати зараде свим државним службеницима. Проблем ниских зарада судијских помоћника се мора и у овом тексту нагласити јер даље игнорисање истог ће нужно довести до огромне кадровске кризе у судству које се суочава са одласком преко половине поступајућих судија у пензију у наредних 7-8 година.

---

⁴ *Службени гласник РС*, бр. 133/21.

Податак који довољно говори о неприхватљиво ниским зарадама судијских помоћника је тај да је почетна зарада судијског помоћника у децембру 2022. године била за скоро 20 хиљада динара нижа од просечне зараде у Републици Србији.⁵ У таквим условима се не може очекивати ни да постојећи кадар остане у судству у потребном броју, а камоли да се могу привући дипломирани правници са положеним правосудним испитом да своју каријеру граде у судству. Адекватно решење за одређивање висине зарада судијског помоћника је предложено и у наведеној анализи Београдске конференције правника, у раду Стефана Гојковића, као и у Стратегији развоја људских ресурса у правосудју, а то је да се зарада судијског помоћника утврђује у односу на зараду судије у *матичном* суду.

Изузимање судијских помоћника из режима државних службеника би отклонило још један могући *алат* утицаја извршне власти на рад судова. Треба имати у виду да за судијске помоћнике не постоји забрана чланства у политичким странкама, која важи за судије, те би другачији положај судијских помоћника омогућио и евентуално проширење наведене забране и на судијске помоћнике.

Доношење посебног закона којим би се судијски помоћници ставили под надлежност Високог савета судства је једино решење које би одговарало улози судијских помоћника у судству и природи посла који обављају. Путем овог решења би биле јасно разграничене надлежности између грана државне власти, те би се истим допринело даљем оснажењу независности судства и наставио тренд позитивних промена у нашем правном систему који је започет усвајањем уставних промена и правосудних закона којима су уставне промене добиле своје примену у правном животу наше земље.

датум објаве: 04.09.2023. године

*Сви текстови објављени на страници Правне теме на интернет сајту Асоцијације судијских помоћника представљају лични став аутора и нужно не одражавају став Асоцијације судијских помоћника.

---

⁵ Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила је у децембру 2022. године 84.227,00 динара, види: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Html/G20231046.html>. Зарада судијског помоћника у почетном звању износила је 65.478,33 динара, вид. чл. 9 Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину, *Службени гласник РС* бр. 110/21. године, као и чл. 7 и чл. 13 Закона о платама државних службеника и намештеника, *Службени гласник РС*, бр. 62/06...14/22.